

paa Bane; thi da var det Justitsministeriet, som havde Lehnscntrolen, og Indenrigsministeriet, som havde de almindelige Landbosager under sig; og i det Svar, som Indenrigsministeriet giver, hedder det: „Eigesom det allerede ved Cancelliskrivelse af 18de Juli 1818 blev tilkjendegivet den daværende Administration for Baroniet Gaano, at det kongelige Rentekammer, gennem hvilket Forordningen af 15de Juni 1792 var emaneret, formeente, at en Lehnbesidder ikke var berettiget til at bortforpagte Gaarde i Henhold til bemelte Forordnings § 11, saaledes har Indenrigsministeriet, hvis Betænkning jeg har indhentet med Hensyn til den ommeldte Bortforpagtning af Veiløsgaarden, ogsaa ytret“. Altsaa har Justitsministeriet i Spidsen for sit Svar stillet en Gjen-tagelse af Rentekammerets tidligere Uttringer, hvilket tydeligt og klart viser, at Justitsministeriet har givet sin Nægtelse som den, der har Lehnscntrolen i sin Haand, men tillige givet en Nægtelse fra den Minister, som holder sig til Rentekammerets tidligere Uttringer, at § 11 i den paagældende Lov ikke er givet uden for Godser med fuldkommen fri Eiendomsret. Jeg hævder saaledes som Noget, der ikke paa nogen Maade kan afvises, at det fra begge Autoriteters Side — den ene med Hensyn til Landbosagernes Ordning i Almindelighed og den anden med Hensyn til Lehnscntrolens Stilling til Fideicommissbesidderne — er blevet benægtet, at Fideicommissbesidderne have Ret til at bortforpagte. Men som sagt dette Spørgsmaal, som jeg her har oplyst og paavist gennem de vedkommende Autoriteters Udtalelser, har ikke Noget at gjøre med, hvad Udvalget har sagt i sin Betænkning. Udvalget har kun paabe-raabt sig den factiske Kjendsgjerning, at man paa Lehnsgodserne ikke har kunnet benytte denne Ret før efter 1857, altsaa kun i 13 Aar, medens man paa andre Godser har havt denne i 78 Aar. Denne Forskjel troer jeg dog er vægtig nok til ved Siden af de andre at komme med i Betragtning. Med Hensyn til den anden Udtalelse, som Udvalgets Fleertal har gjort, om det Patriarchalske i dette Forhold, da har den ærede sidste Tale meent, at det var en Modsigelse, at man netop der,

hvor det patriarchalske Forhold var opretholdt i højere Grad end paa de private Godser, nægtede, hvad man meente at kunne indrømme Andre, netop af dette Hensyn. Jeg skal da gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at dette patriarchalske Forhold i det Mindste paa de private Godser omtrent er forsvundet; derimod findes der endnu Noget deraf paa Lehnsgodserne, ihvorvel den høitærede Minister endnu under Mødet igaar sagde, at dette Forhold ogsaa der laa paa sin Sotteseng; men naar dette er Tilfældet, saa er det netop Udvalgets Mening, at man vil holde Liv i dette Forhold saa længe som muligt. Maaskee kunde det staae op af denne Sotteseng, inden det endnu er død heelt bort, og i alt Fald har Udvalget meent, at man ikke ved nye Lovbestemmelser skulde berede det en mere brat Død, end det ellers vilde faae. Det er jo ikke umuligt, at en Patient, der ligger paa sin Sotteseng og altsaa ikke er død endnu, kan holdes i Live endnu i nogen Tid. Det er af dette Hensyn, at vi ikke have villet bidrage til at tage Livet af denne Patient, før han af andre Grunde gaaer al Kjødets Gang. Det ærede Medlem vil altsaa see, at der ikke er nogen Modsigelse heri, tværtimod, det, vi have fremstillet, hæmmer meget godt sammen. — Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad der er meest fordelagtigt for Parterne, var der en Uttring af den høitærede Minister igaar, som jeg havde tænkt paa at tage i samme Forbindelse, men som jeg nu godt kan tage. Han udtalte, at naar Loven kom ud, som han havde forelagt den, vilde der ikke være Noget, der kunde bevæge Godseierne til fremdeles at bortforpagte, thi da var Forpagtningsretten saaledes indskrænket, at der ikke var stor Opfordring til at gjøre det uden netop af Interesse for de Foll, som Godseierne stode i nært Forhold til. Denne Uttring kan jeg ikke tillægge den Vægt, som den høitærede Minister syntes at lægge derpaa, thi dersom Interessen for de Foll, som staae Godseieren nær, ikke har hindret ham i efter Loven af 1861 at bortfæste, men han har valgt den fordelagtigere Del at bortforpagte, saa er Interessen for disse Foll ikke saa stor, at jo hans egen Interesse staaer over deres, og jeg er derfor hænge for, at det